

IN DEZE NIEUWSBRIEF

INTERNATIONAAL

Het 4de ITUC-wereldcongres in Kopenhagen werd afgesloten met de herverkiezing van Sharan Burrow als Algemeen Secretaris **1**

NIEUWS UIT BRUSSEL

Ook in Nederland steun voor Europese WW **4**

Coördinatie sociale zekerheidstelsels: WW vanaf eerste werkdag - *Caroline Rietbergen* **4**

FNV-delegatie op VN-klimaatop in Katowice **5**

Teken petitie tegen 'slavenwet' dat Hongaren onbetaald laat doorwerken: voor Audi en BMW **6**

Overzicht Europese CAO berichten november 2018 **7**

BREXIT: [break-shit] - een column van *Martin Siecker* **8**

VERDIEPING

Europees Sociaal Handvest sluit zelfstandigen niet uit van recht op collectieve onderhandeling! **7**

MEDEDELING

10

AGENDA

10

INTERNATIONAAL

Het 4de ITUC-wereldcongres in Kopenhagen werd afgesloten met de herverkiezing van Sharan Burrow als Algemeen Secretaris.

Meer dan 1200 vakbondsvertegenwoordigers uit zo'n 130 landen kwamen bijeen van 2 t/m 7 december 2018 in Kopenhagen voor het [4-jaarlijks congres van het IVV](#), het internationaal vakverbond, beter bekend als de ITUC.

Het congres werd toegesproken door vele vertegenwoordigers van verschillende organisaties en landen zoals bv de premier van Denemarken Lars Løkke Rasmussen, Kumi Naidoo van Amnesty International, Louise Arbour ex-hoge VN-commissaris van de mensenrechten en de algemeen directeur van de ILO Guy Ryder.

Building Workers Power: Change the Rules

Het overkoepelend thema van het congres was 'Building Workers' Power: Change the Rules'. De regels moeten veranderen, want ze pakken steeds vaker ongunstig uit voor werknemers, ten voordele van de multinationale bedrijven en hun aandeelhouders. Dit moet veranderen. Er zijn al regels die de rechten van werknemers garanderen, vastgelegd in de ILO-verdragen en geratificeerd door vele landen. Deze regels moeten echter ook worden toegepast en nageleefd via nationale wetgeving en internationale afspraken, die ook gelden voor multinationale bedrijven.

Aan de hand van vier hoofdstukken ('pillars') **1** - Peace, Democracy and Rights, **2** - Regulating Economic Power, **3** - Global Shift – Just Transitions en **4** - Equality werd het overkoepelende thema verder uitgewerkt en konden de deelnemers amendementen indienen op het congresdocument.

In de middagen vonden er deelbijeenkomsten plaats over drie grote onderwerpen: Toekomst van werk, Organising, en lonen en financiële ongelijkheid. Daarin kwamen vele deelonderwerpen voorbij, zoals: In het kader van de toekomst van werk: rechtvaardige transities, klimaat, technologie en veranderingen op het werk, platformeconomie, blockchain, migratie en vluchtelingen; In het kader van lonen en financiële ongelijkheid: Salarisontwikkelingen, sociale zekerheid, gender paygap. Elke sub-plenaire vergadering legde haar conclusies voor aan de plenaire bijeenkomst.

Vierjarenplan ITUC

Het definitieve congresdocument werd op het de laatste dag aangenomen en daarmee zijn de plannen van de ITUC voor de komende 4 jaar vastgelegd.

De belangrijkste voornemens daarin zijn:

- Meer werkenden organiseren, over 4 jaar heeft ITUC 250 miljoen leden
- Een nieuw sociaal contract, waarbij bedrijven, inclusief platformbedrijven, verantwoordelijkheid nemen voor hun werknemers;
- Streven naar een VN (bindend) verdrag voor 'Business and Human Rights';
- Een rechtvaardige transitie naar duurzame economieën om de klimaatverandering aan te pakken en de temperatuurverhoging onder de 1,5 graad te houden;
- Omkeren van de trend van economische groei gebaseerd op lage lonen en toenemende ongelijkheid, door collectieve onderhandelingen, verhoogde minimumlonen en handhaven en verbeteren sociale zekerheid; en,
- Het dichten van de "gender paygap", het bestrijden van discriminatie en racisme en ondernemen van actie tegen 'gender based violence'.

Dit zijn voor de ITUC de fundamenten van de Toekomst van Werk.

Worst Boss

De ITUC organiseerde tijdens het congres ook een online "worst boss"-verkiezing, deze werd gewonnen door Michael O'Leary van Ryanair.

Verkiezingen Algemeen Secretaris

Erg veel aandacht en tijd ging er helaas naar de verkiezing van de nieuwe algemeen secretaris en daarmee het nieuwe bestuur van de ITUC. In tegenstelling tot eerdere jaren waren er deze keer twee kandidaten die qua aanhang volledig aan elkaar gewaagd waren, namelijk Susanna Camusso uit Italië en Sharan Burrow uit Australië. In dat kader werden er vele verhitte speeches gehouden, die niet zozeer over de plannen van de ITUC gingen als wel over een voorkeur voor één van de kandidaten. Uiteindelijk heeft Sharan Burrow de verkiezingen gewonnen met een nipte marge.

De FNV-delegatie

Natuurlijk was er ook een uitgebreide [FNV-delegatie](#) aanwezig met 16 vakbondsvertegenwoordigers onder leiding van voorzitter Han Busker. Daarnaast namen deel vicevoorzitter Tuur Elzinga, penningmeester Coen van der Veer. Verder Wendy Simons, Endre Tanczos en Jolande Meere-Nijdam van het parlement. Bastiaan Meijer en Lotte van de Horst van FNV Jong. Marjan Dijkema van het Algemeen Bestuur, tevens bestuur AOb. Marijke Robbe van sector senioren. Linda Vermeulen bestuurder Handel. Guus Staats en Tjalling Postma ter ondersteuning. Astrid Kaag van Mondiaal FNV. Marjan Maassen voor een presentatie over platformwerk. En tenslotte Catelene Passchier als voorzitter van de ILO-werknemersdelegatie en speciaal genodigde van de ITUC.

Vluchtelingen en migranten

Speciale aandacht was er voor vluchtelingen en migranten tijdens het congres. De boodschap was dat zij welkom waren op onze werkplekken en in onze gemeenschappen. Vakbonden in de wereld maken zich sterk voor vrede, iedereen heeft recht op fatsoenlijk werk, maar ook recht op veiligheid en toegang tot gezondheidszorg en onderwijs.

Urgente resoluties

Er waren 5 urgente (speciale) resoluties, waarin aandacht werd gevraagd voor: het naleven van mensenrechten en vrede in Colombia; solidariteit met werknemers en studenten in Iran; hervorming van de arbeidswetgeving in Hongarije; arbeidsrechten en solidariteit met de onafhankelijke vakbonden in Kazachstan en vrijheid voor Lula in Brazilië.

Samenstelling delegaties

Het aantal vrouwelijke gedelegeerden was dit jaar 46 procent, een stijging t.o.v. 2014, toen het percentage vrouwen nog 42% was. Het aandeel jongeren was met minder dan 10% gedelegeerden onder de 35 jaar nog aan de lage kant.

Het nieuwe ITUC-secretariaat

Het ITUC-Algemeen Bestuur koos Ayuba Wabba, voorzitter van de Nigerian Labour Congress (NLC), als de nieuwe voorzitter van de ITUC. Cathy Feingold van AFL-CIO (VS) en Karl-Petter Thorwaldsson van LO (Zweden) werden gekozen als waarnemend voorzitters. Owen Tudor (VK), Victor Baez (Paraguay) and Mamadou Diallo (Senegal) werden gekozen als waarnemend algemeen secretarissen.

Het volgende ITUC-wereldcongres zal in 2022 gehouden worden.

NIEUWS UIT BRUSSEL

Ook in Nederland steun voor Europese WW

Het [FD](#) en [NRC](#) berichtten op 11 december over een [nieuw onderzoek van de Universiteit van Amsterdam \(UvA\)](#) dat laat zien dat er ook in Nederland een potentiële meerderheid is voor een Europees vangnet voor nationale werkloosheidsuitkeringen (Europese WW). Een van de conclusies uit het onderzoek is “dat het grootste deel van de EU-bevolking voor ‘Europese risicodeling inzake werkloosheid’ (EURW) is. Een relatief klein deel is fundamenteel tegen.” De onderzoekers merken op dat “dit tegengesteld is tot wat je zou denken als je de politiek zou volgen. In het politieke debat worden uitspraken gedaan over ‘wat de mensen denken’ soms zonder enige onderbouwing.”

Het onderzoek is gebaseerd op een enquête met bijna 20.000 Europeanen in dertien landen wat hun mening vraagt over het delen werkloosheidsrisico's, onder de voorwaarde dat:

- Werkloosheidsuitkeringen worden aangevuld uit een Europees fonds bij sterke stijging van de werkloosheid,
- Er geen permanente geldstroom ontstaat, en
- Er een gemeenschappelijke bodem komt in het uitkeringsniveau.

Met deze voorwaarden als uitgangsbasis is verder gevraagd naar de mate van generositeit en andere voorwaarden aan werklozen. De resultaten in Nederland leidde onderzoekers tot de conclusie:

“Voor genereuze varianten van solidariteit (ook als de respondenten gewaarschuwd worden dat dit leidt tot belastingverhoging) is de steun [...] groter dan 60%; in een minder pessimistische inschatting is de steun nog groter.”

Interessant is ook dat volgens Frank Vandenbroucke, hoogleraar aan de UvA die het onderzoek heeft geleid, ook laaggeschoolde respondenten voor een Europees vangnet voor nationale werkloosheidsuitkeringen, ondanks de vaak veronderstelde afkeer van Europa onder armere delen van de bevolking.

Coördinatie sociale zekerheidstelsels: WW vanaf eerste werkdag

---

Caroline Rietbergen

Het Europees Parlement (EP) wil werknemers uit andere EU-lidstaten die na één dag werken hun baan verliezen het recht geven op een werkloosheidsuitkering in hun ‘gastland’. De aanspraak op de uitkering moet worden beoordeeld op basis van het elders opgebouwde arbeidsverleden. Dit voorstel werd op 12 december met een ruime meerderheid (345 tegen 287) aangenomen. PvdA-Europarlementariër Agnes Jongerius was één van de tegenstemmers. Er moet een relatie zijn tussen de inleg aan premie en het aanspraak kunnen maken op WW. Bij één dag werken is hier uiteraard nauwelijks sprake van. Voordat het voorstel ter stemming werd voorgelegd aan het EP had de Nederlandse overheid voorgesteld een wachttijd van een half jaar te introduceren. Later werd daar nog een keer drie maanden van gemaakt. Dit heeft het voorstel van WW-opbouw vanaf de eerste werkdag echter niet van tafel gekregen. Wat vindt de FNV van het EP-besluit?

Houdbaarheid sociale zekerheidstelsel

Binnen de Europese gedachte van het vrij verkeer van werknemers en de coördinatie van sociale zekerheidstelsels is het besluit te begrijpen. Maar toch zijn we er niet blij mee. Als het idee is dat een werknemer die vanuit een andere lidstaat in Nederland komt werken en na korte tijd werkloos wordt, direct een WW-uitkering krijgt tegen het Nederlandse WW-dagloon, dan klinkt dat wel erg ruimhartig. Zeker gezien de grote verschillen in inkomens tussen de lidstaten binnen de EU, kan dit gemakkelijk leiden tot uitkeringstoerisme. Een dergelijk stelsel brengt onmiddellijk de houdbaarheid van de stelsels van sociale zekerheid in de rijke lidstaten in gevaar.

De FNV is voorstander van het principe dat iedereen die in Nederland komt werken ook meteen de Nederlandse premies voor sociale zekerheid betaalt¹. En wie premie betaalt, moet ook rechten opbouwen! Eerlijk is eerlijk!

Maar de premie-inning voor de WW is een nationale aangelegenheid en om recht te krijgen geldt een referte-eis. Ons stelsel is voornamelijk niet berekend op uitbreiding van de verzekeringsgroep met een grote groep werknemers die gebruik maakt van het vrij verkeer van werknemers en hier bijvoorbeeld een maand tomaten komt plukken. Dat er al na één dag werken recht op WW zou ontstaan, vindt de FNV dan ook geen goed idee. Overigens is nog volstrekt onduidelijk hoe een en ander geregeld gaat worden. Zo is bijvoorbeeld onduidelijk hoe WW-premies die betaald zijn in een andere lidstaat uiteindelijk terecht komen bij het land waar de uitkering wordt uitbetaald. Het voorstel bevat nog geen uitwerking over een systeem van verrekening van sociale zekerheidspremies tussen de lidstaten.

Handhaving en naleving

Het voorstel kent dus nog vele haken en ogen. Veel lidstaten hebben nog geen elektronisch systeem waarin de gegevens van werknemers zijn opgeslagen. De Europese Commissie trekt er hard aan dat een dergelijk systeem er komt, maar zover is het nog lang niet. Dus hoe ga je controleren als iemand zegt dat hij 20 jaar arbeidsverleden heeft in zijn of haar thuisland en claimt dat dit arbeidsverleden meegeteld moeten worden bij de vaststelling van het recht op de Nederlandse WW? Het is op dit moment een onmogelijke opgave voor het UWV om de juistheid van die gegevens te controleren. We zien nu al dat veel landen binnen de EU zich verzetten tegen de komst van een Europese Controledienst. Daar valt nog een wereld te winnen.

En nu?

Nu het Europees Parlement besloten heeft dat de opbouw van WW-recht vanaf de eerste werkdag mogelijk moet zijn, zullen de onderhandelingen tussen de Raad van Ministers, het Europees Parlement en de Europese Commissie over de details beginnen. Dat zullen absoluut geen gemakkelijke onderhandelingen zijn. Het kan dus nog jaren duren voordat er overeenstemming komt over de vormgeving van deze regeling, zo die er ooit komt.

FNV-delegatie op VN-klimaattop in Katowice

Huib de Rouw van het AB, Arie de Graaf en Jan Schriefer van het Ledenparlement en Caroline Rietbergen van de beleidsadviesgroep waren een paar dagen aanwezig op de VN-klimaattop in Katowice Polen om aandacht te vragen voor een eerlijke transitie. Om de FNV-visie te kunnen delen hadden we de brochure in het Engels vertaald. Daar was veel belangstelling voor. Op 7 december bezochten we op het COP-terrein de presentaties van diverse landen c.q. werelddelen. Dat was erg indrukwekkend en leerzaam.

¹ Bij het vrij verkeer van werknemers geldt dit principe ook. Maar bij detachering vanuit het buitenland (vrij verkeer van diensten) worden de premies in het woonland afgedragen. Dit leidt vaak tot oneerlijke concurrentie tussen werknemers uit andere lidstaten en Nederlandse werknemers. Overigens doet het EP-besluit hier niets aan af, want detachering valt buiten dit besluit.

Het side-event van de VS was een regelrechte aanklacht tegen de regering Trump, met het statement "We are still in". De presentatie van Korea was vooral een grote presentatie van hoe goed Korea bezig is. In de Benelux-stand werden onderzoeken gepresenteerd en er ontstonden levendige discussies. Hier en daar werden nieuwe milieuvriendelijke technieken gepresenteerd. Op 8 december bezochten we de speciale bijeenkomst van de vakbonden verenigd in de ITUC buiten Katowice. Daar was de 'just transition' het hoofdonderwerp. Veel overeenkomsten (sociale dumping) maar ook verschillen tussen de diverse vakbonden (sociale dialoog en groene coalities). Samenwerking tussen vakbeweging en milieubeweging komt hier en daar op gang, maar allemaal in een pril stadium.

Na moeizame onderhandelingen is de klimaatop in Katowice op 16 december 2018 afgesloten met een akkoord waarin is vastgelegd dat landen hun eigen vorderingen in de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen zullen monitoren, vastleggen en rapporteren. Dat klinkt allemaal niet zo spannend maar voor ons waren het inspirerende dagen waarbij we de internationale banden weer goed aangehaald hebben.

Teken petitie tegen 'slavenwet' dat Hongaren onbetaald laat doorwerken: voor Audi en BMW

[Teken petitie](#) tegen 'slavenwet' dat Hongaren onbetaald laat doorwerken: voor Audi en BMW

Op 12 december keurde het Hongaarse parlement een wet goed die werknemers kan verplichten om tot 400 uur per jaar overwerk te doen. Verder wordt de referentieperiode verlengd tot 36 maanden. De wet werd zonder goed overleg met de sociale partners aangenomen, door misbruik van de parlementaire procedures. De Hongaarse Vakbondsconfederatie [MASZSZ](#) is samen met Labour Start een [Campagne begonnen](#) die de intrekking van de wet eist. Zij doen een beroep op de president van Hongarije om deze niet te ondertekenen en terug te verwijzen naar het Parlement.

Werkgevers mogen vanaf begin volgend jaar 400 overuren per jaar vragen, wat neerkomt op een volle werkdag per week erbij. Nu ligt het maximum nog op 250. [De Volkskrant berichtte](#) dat op 10 en 11 december vakbonden uit protest belangrijke straten en autowegen in het hele land blokkeerden. Duizenden Hongaren deden zaterdag mee aan een demonstratie in Boedapest. De bonden hebben aangekondigd na Kerst te gaan staken.

Wet gedooft effectief onbetaald werk

De Volkskrant: "Werknemers krijgen straks pas na drie jaar uitbetaald voor hun overuren - dat is nu één jaar. Het rekensommetje kan lelijk uitpakken. Na drie jaar worden namelijk alle gemaakte uren bij elkaar opgeteld, met aftrek van de normale werkweek. Wat onder aan de streep overblijft, wordt als overuren uitbetaald. Een werknemer die om wat voor reden dan ook een tijdje thuis zat, heeft dus pech.

'Dit gaat leiden tot een werkweek van zes dagen', reageert Károly György van de Hongaarse Vakbondenconfederatie (MASZSZ). 'De Hongaarse regering geeft alleen maar om de hogere middenklasse, niet om de kleine man die door het sociale vangnet heen dreigt te vallen.' Uit een interne enquête van de bond blijkt dat 83 procent van de leden mordicus tegen is."

"De wet is nodig om aantrekkelijk voor Duitse bedrijven te blijven"

Dit is de strekking van de [rechtvaardiging voor de wet](#) die Minister van Buitenlandse Zaken en Handel, Péter Szijjártó, bij een bezoek aan Duitsland op 26 november gaf. Wat de overheid 'flexibilisering' van de arbeidswet noemt, moet het voor buitenlandse multinationals aantrekkelijker maken om in Hongarije te produceren. Bij een bezoek aan Düsseldorf maakte Szijjártó duidelijk dat Hongarije de "economische samenwerking tussen Noord-Rijnland-Westfalen en Hongarije uiterst belangrijk" vindt. Bovendien kampt Hongarije net als de rest van Midden-Europa met krapte op de arbeidsmarkt: de bevolking vergrijsst en de lonen stijgen niet snel genoeg, waardoor arbeiders vertrekken naar Duitsland of Oostenrijk.

Szijjártó gaf duidelijk aan dat de flexibilisering op verzoek van Duitse investeerders gebeurd:

"... gezien de uitdagingen die de extreem lage werkloosheid met zich meebrengt, hebben bedrijven hier van ons al heel lang gevraagd om ervoor te zorgen dat het personeel dat nodig is voor hun hogere investeringen beschikbaar zal zijn. Wetsvoorstellen die de Hongaarse arbeidsmarkt concurrerender maken zullen voor de investeringsbereidheid van Duitse ondernemingen in Hongarije zorgen."

En als er nog twijfels zijn over welke bedrijven het gaat, verduidelijkt de minister:

"Deze investeringen zijn belangrijk voor de Hongaarse economie, omdat de Hongaarse auto-industrie 28 procent van de totale industriële productie levert en het toekomstige concurrentievermogen van de Hongaarse auto-industrie sterk afhankelijk is van moderne investeringen in Hongarije".

Audi en Daimler (Mercedes) produceren al in Hongarije. BMW besloot in de zomer van 2018 hun voorbeeld te volgen. Naar verwachting zullen 1.000 werknemers werk vinden bij BMW in Debrecen, zo'n 230 kilometer ten oosten van Boedapest, [bericht Reuters](#). De wet zal hiermee te maken hebben.

Tabel: De 10 grootste investeerders in Hongarije: op papier

	Directe investeringen uit:	US Dollar, miljoen
1	Nederland	60.135
2	Luxembourg	38.347
3	Ierland	31.226
4	Duitsland	21.241
5	Cayman Islands	17.591
6	Canada	12.809
7	Oostenrijk	9.649
8	Britse Maagdeneilanden	5.163
9	Verenigd Koninkrijk	4.833
10	Switserland	4.198
	Wereldwijd	246.610

Bron: IMF Coordinated Direct Investment Survey (CDIS), <http://data.imf.org>

Overzicht Europese CAO berichten november 2018

Opvallende berichten uit de nieuwsbrief EU Collective Bargaining

Het AIAS (het Amsterdams Instituut voor Arbeidsstudies) stelt in opdracht van het Europees Vakbondsinstuut ETUI een overzicht van CAO berichten uit de lidstaten op. Deze [samenvatting](#) van het belangrijkste CAO nieuws per lidstaat, publiceren we maandelijks in onze FNV Europa nieuwsbrief. In de [Collective bargaining newsletter](#) van de ETUI is een overzicht van alle Europese cao berichten (Engels) opgenomen.

Rapport Eurofound over Leefbaar loon

30 November 2018

Al sinds 1990 worden er Leefbaar loon campagnes georganiseerd in een poging loonsverhogingen te bereiken voor de laagst betaalden in de wereld. In de afgelopen decennia zijn leefbaar loon campagne-initiatieven ontstaan in een klein aantal voornamelijk Engels sprekende landen inclusief het Verenigd Koninkrijk en Ierland. Eurofound heeft [een rapport](#) gepubliceerd vooral als een praktische gids voor beleidsmakers voor het begrip leefbaar loon. Na belichting van de achtergrond en verschillende interpretaties van het begrip leefbaar loon eindigt het verslag met samenvattende conclusies en beleids aandachtspunten.

BREXIT: [break-shit]

---

een Column van Martin Siecker

In het Verenigd Koninkrijk is de BREXIT door fervente tegenstanders ervan ook wel gedefinieerd als [break-shit] met als duiding *“The undefined being negotiated by the unprepared in order to get the unspecified for the uninformed”*. Sommige teksten laten zich, ook al zijn ze kristalhelder, niet vertalen zonder aan betekenis te verliezen. Dit is er zo een. Want als één ding inmiddels duidelijk is geworden is het wel dat good old England ongelooflijk diep in de shit zit.

The Gardien publiceerde vorig jaar een uitgebreid verhaal onder de kop *“De grote Brexit-overval: hoe onze democratie werd gegijzeld”* van Carole Cadwalladr waarin op basis van gedocumenteerd bewijsmateriaal nauwkeurig werd geanalyseerd hoe het resultaat van het Britse EU-referendum negatief werd beïnvloed door een exit-campagne die werd uitgevoerd door een wereldwijde coalitie van belangen die om uiteenlopende redenen tegen een sterk en eensgezind Europa zijn.

Want de Exit campagne bleek uiteindelijk veel breder dan de United Kingdom Independent Party (UKIP) van Brexit-symbool Nigel Farage. Carole Cadwalladr legt hele duidelijke verbanden bloot van die campagne met Cambridge Analytica en zijn grondlegger Robert Mercer, met de Amerikaanse miljardairs Peter Thiel en Donald Trump (op dat moment nog geen president van de VS), met de reactionaire ideoloog achter het Amerikaanse Breitbart Steve Bannon en met Facebook.

Ook toont dat artikel aan welk leugens in die manipulatieve publiciteitscampagne zijn gebruikt om te garanderen dat de uitkomst van het referendum zouden passen binnen het door dat clubje louche belanghebbenden gewenste resultaat. En dat is gelukt – zij het maar net. Want bij een opkomst van 72,2 % stemde 51,9 % voor uittreden uit de EU en koos 48,1 % voor blijven. Afgerond kom je dan op fifty/fifty, niet echt een uitslag waarvan je zonder enig voorbehoud kan zeggen dat die eenduidig is.

De onderhandelingen over de Brexit hebben een kleine 2 jaar geduurd en de verbazing aan de kant van de EU was van tijd tot tijd onbeschrijfelijk. De onderhandelingsdelegatie van de EU onder leiding van voormalig Europees Commissaris Michel Barnier stond als snel in de startblokken om te beginnen aan een onderhandelingstraject dat nog zonder precedent was: het Verenigd Koninkrijk was immers het eerste land dat voor koos de EU te verlaten.

Het Verenigd Koninkrijk nam de onderhandelingen aanzienlijk minder serieus. Er was tussentijds nog een verkiezing waarbij Theresa May, die tot nog toe meer indruk maakte als go-go danseres dan als regeringsleider, haar positie verzwakte in plaats van versterkte. Nadat het VK in februari 2017 aankondigde de EU in 2019 te verlaten werd aanvankelijk nauwelijks onderhandeld, verschillende bij de Brexit procedure betrokken ministers rolden vechtend over straat over de te volgen koers.

Alleen bij kritiek uit Brussel over het gebrek aan voortgang sloten de rijen zich, zoals de harde kernen van Ajax en Feijenoord die elkaar in competitieverband compromisloos naar het leven staan opeens bij interlands tegen Duitsland schouder aan schouder eensgezind rampokkend ten strijde trekken tegen de gemeenschappelijke vijand. Uiteindelijk is er om het spreekwoordelijke 5 voor 12 een akkoord bereikt waarover het Britse parlement zich uit moet spreken.

Dat betekent niet dat de zaken nu duidelijk zijn. Mensen die vóór de Brexit stemden zijn nu tégen dit akkoord omdat zij het niet ver genoeg vinden gaan. Mensen die tégen de Brexit stemden zijn nu vóór dit akkoord omdat het niet zo ver gaat. En dan heb je de kostschool-querulanten in het VK waarvan je niet weet wat ze vinden omdat ze op even dagen een opvatting hebben over een onderwerp die haaks staat op de opvatting die ze op oneven dagen hebben over hetzelfde onderwerp.

Hoe dan ook, Teresa May is niet te benijden met de erfenis die zij heeft dankzij de nepnieuws campagne van Farage en consorten voorafgaand aan het referendum. Die campagne is een schoolvoorbeeld van wat desinformatie teweeg kan brengen. Onbegrip en verwarring zorgen voor wantrouwen en verzet met vérgaande gevolgen. Zelfs in Europa dat, als het om de democratie gaat, toch een lichtend voorbeeld is. De laatste alinea van het Guardian artikel verwoordt het als volgt.

“Dit is ons land in 2017. Het lijkt sterk op een extern bestuurd democratie. Betaald door Amerikaanse miljardairs. Gebruik makend van militaire technologie. Gestuurd via Facebook. En mogelijk gemaakt door onszelf. Als we het resultaat van dit referendum niet aanvechten gaan wij impliciet akkoord. Dit gaat niet over de EU. Het gaat ook niet over partijpolitiek. Het gaat over de eerste stap naar een provocerende, nieuwe, steeds minder democratische wereld.”

Welkom in de wereld van de a-sociale media.

VERDIEPING

Europees Sociaal Handvest sluit zelfstandigen niet uit van recht op collectieve onderhandeling!

De Ierse vakcentrale ICTU (Irish Congress of Trade Unions (ICTU)) heeft in 2016 [een klacht](#) ingediend bij het Comité van Sociale Rechten onder het ESH tegen het besluit van de Ierse Mededingingsautoriteit dat bepaalde groepen werkenden – die als zzp-er beschouwd werden – van het afsluiten van collectieve overeenkomsten met minimum loonschalen en andere arbeidsvoorwaarden, omdat het in strijd zou zijn met het mededingingsrecht. De ICTU stelde dat dit besluit van de Mededingingsautoriteit in strijd was met artikel 6 van het herziene Europees Sociaal Handvest (European Social Charter).

Artikel 6 van het herziene ESH bepaalt dat:

6. Alle werknemers en werkgevers hebben het recht collectief te onderhandelen.

De internationale organisatie van werkgevers (IOE) betoogde juist dat het besluit van de Ierse Mededingingsautoriteit in overeenstemming was met het EU recht, en met name met artikel 101, lid 1 VWEU.

Artikel 101, lid 1 VWEU bepaalt dat: “

1. Onverenigbaar met de interne markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen lidstaten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de interne markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in:

- a. het rechtstreeks of zijdelings bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden;
- b. het beperken of controleren van de productie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen;
- c. het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen;
- d. het ten opzichte van handelspartners toepassen van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;
- e. het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

IOE benadrukte eveneens dat de uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak van FNV KIEM (C-413/13) duidelijk heeft gemaakt dat collectieve arbeidsovereenkomsten alleen zijn vrijgesteld van artikel 101 (1) VWEU ALS en in zoverre zij betrekking hebben op de arbeidsvoorwaarden van werknemers of dergenen die door een nationale rechtbank als "schijnzelfstandige" worden beschouwd.

Het Comité heeft zich op basis van artikel 6, lid 2 van het ESH niet eerder uitgesproken over het recht op collectieve onderhandeling en de relatie tot zelfstandigen. Het Comité merkt op dat niets in de bewoordingen van artikel 6 van het Handvest de Lidstaten het recht geeft om beperkingen op te leggen aan het recht collectief te onderhandelen voor bepaalde categorieën werknemers.

Het recht om collectief te onderhandelen is geen absoluut recht, artikel 6 van het ESH bevat de beperkingsgronden: Het recht tot collectieve onderhandeling kan worden beperkt bij wet wanneer dit een legitiem doel nastreeft en noodzakelijk is in een democratische samenleving ter bescherming van 1 van de met name genoemde belangen.

Er kan daarom ook niet automatisch worden aangenomen dat beperkingen die voortvloeien uit het mededingingsrecht geen legitiem doel nastreven en/of niet noodzakelijk zijn in een democratische samenleving, bijvoorbeeld om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen.

Het Comité stelt vast dat: *“The Committee does not consider it appropriate to elaborate a general definition of how self-employed workers are covered by Article 6§2. However, even without developing the precise circumstances under which categories of self-employed workers fall under the personal scope of Article 6§2, an outright ban on collective bargaining of all self-employed workers would be excessive as it would run counter to the object and purpose of this provision”*. (Par. 40)

Een belangrijke stap vooruit voor de vakbeweging, maar dit betekent niet dat de Ierse Mededingingswet in strijd met het herziene ESH is.

Het Comité herinnert aan zijn algemene benadering van de relatie tussen het Europees Sociaal Handvest en het EU-recht. Met betrekking tot de relevantie voor het ESH van EU-Verdragsregels of juridisch bindende maatregelen die door de instellingen van de EU in het kader van EU-wetgeving zijn vastgesteld, betekent het feit dat nationale bepalingen op dergelijke regels of bindende maatregelen zijn gebaseerd, niet dat zij niet moeten voldoen aan de vereisten van het ESH.

In dit verband heeft het Comité reeds verklaard dat het niet bevoegd is om te toetsen of nationale regelgeving in overeenstemming zijn met een EU richtlijn, noch om te beoordelen of een richtlijn voldoet aan het Europees Sociaal Handvest. Als EU lidstaten bindende EU maatregelen, die betrekking hebben op onderwerpen die (ook) door het ESH bestreken worden, moeten zij - zowel bij de voorbereiding van de desbetreffende tekst als bij de omzetting ervan in nationaal recht- natuurlijk rekening houden met de vereisten van het ESH.

Het is uiteindelijk aan het Comité om te beoordelen of een nationale situatie in overeenstemming is met het ESH, ook wanneer de omzetting van een richtlijn van de Europese Unie in nationaal recht van invloed kan zijn op de correcte uitvoering van het ESH.

Het Comité is van mening dat hetzelfde beginsel - mutatis mutandis - van toepassing is op de omzetting in nationale bepalingen van VWEU-artikelen, alsmede op bepalingen van het VWEU die rechtstreeks toepasselijk zijn in het interne recht van de EU-lidstaat.

In het onderhavige geval is artikel 101 VWEU echter niet per se van invloed op de uitvoering van het ESH, aangezien het als zodanig de collectieve arbeidsrechten voor werknemers niet beperkt en bepaalde groepen zelfstandigen vrijstelt. Bovendien onthult de nationale wetgeving in Ierland a priori geen schending van artikel 6, lid 2 van het ESH in dit opzicht. Het Comité is daarom niet in de positie om de claim van ICTU te behandelen dat het feit dat EU-wetgeving in Ierland bestaat, als lidstaat van de EU, een schending van artikel 6, lid 2 van het ESH met zich meebrengt.

MEDEDELING

*I.v.m. met de Kerst- en Nieuwjaarsvakantie verschijnt de eerstvolgende FNV Internationaal/Europa nieuwsbrief weer op donderdag **10 januari 2019**.*

Het team wenst een ieder mooie feestdagen en de allerbeste wensen voor het nieuwe jaar.

AGENDA:

Vooraankondiging onderwijsontmoetingsdag Nederlands én Belgisch Limburg.

DONDERDAG 14 MAART 2019

LOCATIE: HET Provinciehuis Maastricht

Ter informatie en aanmelden: [Lees verder](#)